

Prvky přírodní zahrady

Plané keře / živé ploty z planých keřů

- ☆ Živé ploty nebo skupiny keřů se skládají z jednoho nebo dvou různých domácích / regionálně typických nebo ekologicky cenných druhů dřevin.
U malých zahrad mohou být do hodnocení zahrnuty i domácí / regionálně typické nebo ekologicky cenné solitérní keře.
- ☆☆ Živý plot z planých keřů nebo skupina keřů se skládají minimálně ze tří různých domácích / regionálně typických druhů dřevin a mohou být doplněny ekologicky cennými druhy dřevin. Rovnováha mezi oběma skupinami v zahradě musí být evidentní.

! Za domácí dřeviny jsou považovány např. dřeviny prezentované na www.puvodnikere.cz.

Květnatá louka s planými rostlinami / přirozená louka

- ☆ Louka na velmi malých plochách, ostrůvky louky v trávníku.
- ☆☆ Květnaté louky s planými rostlinami se sekají nanejvýš dvakrát ročně. Může se jednat o přirozené louky na velkých plochách.

Květnatý trávník / přírodní trávník s planými bylinami

- ☆ V trávníku se vyskytují dvouděložné byliny jen ojediněle (např. smetanka nebo sedmikráska).
- ☆☆ Přírodní trávník sestává ze směsi trav a nejméně pěti bylin jako smetanky, sedmikrásky, řebříčku, zběhovce plazivého, popence, černohlávku, jitrocele, jetele atd.

Divoké porosty (Ponechání divokých porostů)

- ☆ Lem z planých květin podél živých plotů, příp. se plané rostliny na záhonech nebo ve spárách dlažby vyskytují jen v malé míře.
- ☆☆ V květinových záhonech a pod živými ploty jsou ponechány rostliny slabého vzrůstu, které však pokrývají půdu, např. kokoška pastuší tobolka, violka rolní, violka vonná, rozrazil, a dále jsou ponechány rostliny rostoucí ve spárách dlažby.

Divoký koutek

- ☆ Plochy, které kvůli své velikosti, poloze nebo péči nejsou pro divoký koutek optimální (zásah zde má probíhat max. jednou ročně).
- ☆☆ Divoký koutek se nachází na klidném místě a uklízí se jen jednou za rok (pokud vůbec), a to pozdě na jaře.

Zvláštní stanoviště (mokrý nebo suchý) jako uměle vytvořený prvek

- ☆ Mokřadní biotopy, které kvůli své malé velikosti, hloubce, chybějící podvodní vegetaci a příliš intenzivní péči ztěžují usídlení vodních organismů. Chudá suchá stanoviště s řídkým porostem (např. písečné duny pro samotářské včely) nebo kamenné zídky zděné s použitím cementu, které jsou vzhledem k chybějícím spárám jen velmi málo porostlé.
- ☆☆ Zahradní jezírka a jezírka ke koupání mají náležitou velikost a osázení rostlinami a/nebo jsou na zahradě suché kamenné zídky a/nebo zelená střecha.

Listnaté stromy a domácí jehličnany

- ☆ Na zahradě je jeden nepůvodní listnatý strom / jehličnan vhodný pro dané místo.
- ☆☆ Na zahradě je jeden nebo více domácích a regionálně typických listnatých / jehličnatých stromů. Svě místo zde mají i velké ovocné stromy, neřezané na výnos. U velmi malých zahrad je mohou nahradit popínavé rostliny.

Domácí / ekologicky cenné květiny a kvetoucí trvalky

- ☆ Na zahradě je mezi 5 a 9 různými druhy domácích a/nebo ekologicky cenných květin, trvalek v neplnokvětých formách.
- ☆☆ Na zahradě jsou nejrůznější druhy domácích a/nebo ekologicky cenných jednoletých nebo víceletých rostlin v neplnokvětých formách (alespoň 9 různých druhů).

Obhospodařování a užitková zahrada

Kompost/domácí kompostování (vermikompostér, bokashi)

- ☆ Rostlinné odpady se sice ukládají na jednom místě v zahradě, kompostování však není prováděno zcela správně a kompost se po dozrání dále nepoužívá. U malých zahrad lze uznat i vermikompostér nebo bokashi.
- ☆☆ Na zahradě je hromada kompostu. Zralý kompost se na zahradě používá jako hnojivo ke zlepšování půdy.

Užívání k přírodě šetrných materiálů a postupů (např. zahradní plot/zídka, dlažba, vyvýšený záhon)

- ☆ Použit je jeden z následujících materiálů šetrných k přírodě: regionálně typické kameny, neošetřené dřevo, recyklovaný materiál bez škodlivých látek, „průlezy pro ježky“ v zídkách nebo betonových základech obklopující zahradu, dlažba propustná pro vodu.
- ☆☆ Použity jsou dva nebo více z výše uvedených materiálů šetrných k přírodě.

„Domečky“ pro zvířecí pomocníky

- ☆ Hromady materiálu ze stříhání keřů nebo hromady kamení, které jsou v zahradě uloženy jen přechodně před dalším použitím, nepředstavují kvůli příliš krátkému setrvání na místě příbytek pro zvířecí pomocníky.
- ☆☆ Na zahradě se trvale nacházejí přirozené (hromady odpadu ze stříhání živých plotů, hromada dříví či kamení nebo trouchnivý strom) nebo zhotovené domečky pro užitečné živočichy (např. domečky pro včely samotářky, ježkovník, čmelín, hnízdní budka pro ptáky, budka pro netopýry)

Využití dešťové vody (např. sud nebo nádrž na dešťovou vodu)

- ☆ Dešťová voda se používá jen pro dílčí oblasti zahrady (bud' pro užitkovou nebo okrasnou zahradu).
- ☆☆ Dešťová voda se používá pro celou zahradu.

! Prameny a studny k zalévání se do hodnocení nezahrnují.

Mulčování

- ☆ V jedné oblasti zahrady (záhony zeleniny, trvalek nebo pod keři) se mulčuje posekanou trávou, nařezaným nebo drceným materiálem (sláma, len), štěpkou z listnatých stromů, vytrhanými pleveli, listím nebo senem. Mulčovací kůru vzhledem k nebezpečí obsahu zbytků pesticidů nehodnotíme pozitivně.
- ☆☆ V celé zahradě se mulčuje zásadně zmíněnými materiály. Eventuálně je použit minerální mulč.

! Pod mulčovacím materiálem nesmí být žádná umělohmotná textilie nebo plastová folie.

Zeleninové záhony a bylinky

- ☆ Jednotlivé zeleniny (např. několik keřů rajčat před stěnou domu) nebo bylinky (levandule nebo šalvěj na suchém záhonku).
- ☆☆ Na zahradě je zeleninová a/nebo bylinková zahrada.

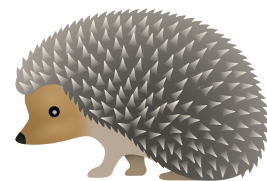
Ovocná zahrada a bobulové keře

- ☆ Na zahradě je jeden ovocný strom a/nebo méně než tři bobulové keře.
- ☆☆ Na zahradě jsou dva nebo více ovocných stromů a/nebo tři a více bobulových keřů.

Smíšená kultura - střídání plodin - zelené hnojení

- ☆ Provádí se jedna ze tří forem obhospodařování.
- ☆☆ Provádí se dvě nebo všechny tři formy obhospodařování.

Něco navíc - doplňková kritéria

Vodopropustné zpevněné plochy a cesty

- ☆ Cesty, terasy a místa pro sezení v zahradě nejsou utužená a jsou vybudována s pomocí materiálů propustných pro vodu (štěrk, dlažba se spárami propustnými pro vodu, dřevěné palubky ...)

Nevytvářet světelný smog

- ☆ V zahradě nejsou žádné umělé zdroje světla nebo jsou využívány po omezenou dobu, tak aby den zůstal dnem a noc nocí. Kvůli umělým zdrojům světla pohasíná hvězdná obloha a při spánku si tak dobře neodpočineme. Umělá světla iritují rostliny a nesprávně směřují ptáky na jejich migračních trasách. V létě zabíjí nespočet hmyzu, který je hlavním zdrojem potravy pro množství živočichů. Celé ekosystémy kvůli tomuto tzv. světelnému znečištění vypadávají z rytmu. Umělá světla buď v zahradě nemusíme mít vůbec nebo můžeme využívat časovače na jejich časově omezené zapnutí.

Zahrada je téměř bez plastů

- ☆ V zahradě se zbytečně nepoužívají plasty – při nákupu opěrných tyčí k rostlinám, pěstebních nádob, zahradního nábytku a zahradních doplňků nevybíráme plastové materiály.

Péče o zahradu je přátelská k živočichům

- ☆ Při péči o zahradu nejsou používány stroje - křovinořezy, foukače listí, motorové a robotické sekačky.

Ochrana klimatu

Komentáře k prvkům, které působí na ochranu klimatu

Nepoužívat rašelínu

Rašeliniště váží plyny, které jsou škodlivé pro klima, např. více než třikrát větší množství CO₂ než váží rostliny a atmosféra. Navíc jsou rašeliniště cennými biotopy.

Plané keře a živé ploty z planých keřů

poskytují cenný životní prostor pro rostliny a živočichy – poskytují jim potravu, chrání je před větrem a erozí, zadržují vodu.

Listnaté stromy a domácí jehličnany

Stromy zadržují velké množství vody a pomalu ji zase uvolňují. Čím větší plochu listů strom má, tím více ochlazuje okolní prostředí. Důležité je poskytnout mu pro kořeny dostatečný prostor se strukturovanou půdou.

Kompost

Kompostování zajišťuje přirozený koloběh živin.

Užívání k přírodě šetrných materiálů a postupů

Produkty, vyráběné v regionu, mají krátké dopravní trasy a šetří energii a fosilní paliva.

Využití dešťové vody

Dešťová voda obsahuje méně vápníku a je pro rostliny a živočichy nejvhodnější.

Mulčování

Mulčováním nenecháváme půdu nahou a chráníme ji tak před odparem a erozí.

Zeleninové záhony a bylinky

umožňují nejkratší transportní trasu: ze zahrady přímo na stůl.

Ovocná zahrada a bobulové keře

jsou multifunkční: poskytují stín, regulují klima, zadržují vodu, nabízí potravu pro člověka i živočichy.

Vodopropustné zpevněné plochy a cesty

podporují obnovu podzemní vody a zlepšují mikroklima.

Nevytvářet světelný smog

Když nepoužíváme umělé osvětlení na zahradě, šetříme tak energii a jsme šetrní k živočichům, rostlinám i k lidem.

Zahrada bez plastů

Tím, že znovu používáme již jednou použitý materiál nebo využíváme rozložitelné materiály, působíme proti vysoké spotřebě energie při výrobě plastů a proti vylučování mikroplastů do životního prostředí.